

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

10. Octauus fons Inuentionis, Leges.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

culit. Cuius vestigia secuti syllogistae, nobis innumerabilem vim apophthegmatum prodiderunt. Non est semper in eo adeo antiquis insitendum, ut nostra tempora ingeniorum, dictorum, exemplorumque fecunditate factis opulenta negligamus. Ideo oraculorum & rituum nostrorum Regum, & illustrium virorum admiscere sententias, quales feruntur HENRICI MAGNI, quarum telestas aliquas inuenies in consolatione ad Mariam Augustam, quam ex Gallico Patris Richeomij, vni de eloquentia gallica per bene meriti latinè reddidi. Fuit profectò in admirabili rege illa extemporaneorum dictorum insignis felicitas, & ἡραχολογία λαλοῦστος, digna, quae memoriae commenderetur monumentis.

Octauus fons inuentionis, Leges.

CAPVT X.

Nonn. Dion. 4.1. Cic. 2. de Reg. Nonnus. Legem Reginam Deorum, & hominum appellat Pindarus apud Athenam, quem secutus Nonnus in Dionysiacis cecinit.

Α' γνος ἀνα' ἡμεῶν, ἡ δ' ἰσχυρὰ.

Et est ceres vnicum quoddam, quod vniuersum mundum regit, imperandi, prohibendiq; sapientia. Ex quo magnae sunt auctoritatis leges, si modò ad aeternae veritatis normam componantur. Nam, ut ait D. Augu. Omnium legum est manus censura, nisi diuina legum imaginem gerat. Vt corpora nostra sine mente, sic ciuitas sine legibus, suis partibus, ut neruis, ac sanguine, & membris vti non potest.

Atque, ut magna est legum excellentia, & maiestas, sic etiam iuris prudentia, quae eadem tractandas suscepit, sapientiae seminariū est, & omnis prudentiae officina. Cum praesertim constet leges, a prudentissimis sui aui mortalium inuentas, saeculorum, ingeniorumq; accessione ad immensum decus effloruisse. Cecrops Athenensibus leges praescripsit, Argiuis Phoronzus, Cretensibus Minos, & Radamanthus, Lycurgus Lacedaemoniis, Babylonij Zoroastres. Romani postea ex sapientissimis quibusque duodecim tabulas compilauerunt, quas merito (vel Cicero in testimonio) multorum Philosophorum scriptis anteponas. Sed omnium ingenia, labores, & curas vicit Iustinianus Imperator in eodice edendo, quem Iustinianum de suo nomine appellauit. Ad hoc curadum opus, Decem-

Authores variorum legum.

uiratus constitutus est ab eodem Imperatore, delectique Ioannes Patricius vir consularis, & ex quaestor, Leontius magister militum ex P. Praetorio, Phocas magister militum, & Patricius, Basilides Patricius ex perfecto praetorio Orientis, Thomas ex quaestor sacri palatii Tribonianus Magister officiorum, Constantius comes sacrum iustitiorum, Theophilus comes sacri Confessorij, Dioscorus, & Presertinus togati Iudices sacri Praetoriani. Illi ex tribus Codicibus Gregoriano, Hermogeniano, & Theodosiano, tertium elucubrauerunt illum ipsum Iustinianum. Ex his fontibus, iuris peritis maxime petenda est eruditio, quae quam grauis sit, quam prudens, quam locuples, quis praedignitate satis completi possit: cum praesertim Christianae veritatis face illustrata, ad summum generis humani bonum, tam salutare leges prodierint. Et quamuis ex gentilitatis malo praesertim leges in varios eiderint errores, magna tamen sapientiae vestigia in ijs plerumque est reperire, qualia sunt illa apud Persas.

Baron. ad an. Christi 529.

Iustitiam ante omnia coluero, & ad eam pueri exercitor, ex quo Xenophon pueros apud Persas ad discendam iustitiam, non secus ac in ludum literarium Graeci solent frequentes conuenisse memorat. Ἰοῦστεινὸν πρῶτον τὰ ἐξ ἀσπασίᾳ φησὶν τὴν ἐδιδάχθησαν ἡμαθῶν τῶν ἄλλων, ἃ ἡ γῆν, ἢ τὴν τέρρα ἔχοντα, ἢ τὰς πρῶτας ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἀποδιδόντα μὴ ὑποβόδου.

Xenoph. lib. Cyrop. Prudentia & integritas in multis legibus antiquorum Persarum. Herod. lib. 2.

Item veritatem sectantur, dolum malum remouent.

Magistratibus parento.

Ingrati in iudicium vocantur, & pro delictorum.

Adulteria, & lectigam alii iniurias vindicant, &

Joseph. lib. 11. ca. 6.

Apud Aegyptios.

Singulis annis apud prouinciarum praesides, omnes vnde viuunt demonstrant. Si quis secus faxit, aut vnde legitime viuat non demonstrauit, capitale est.

Aegypti Herodotus.

Perunt capite mulcantur.

Apud Athenenses.

Si quis in sepulcrum hominis cadauer incidat, omni parte id terra obruat, & sepeliat ad occasum spectans. Athei morte mulcantur.

Herodotus. Lib. 2. ca. 117.

Si quis pudicitiam profiteretur, aut expatri-
rit, huic interdictor ius apud populum
concionandi.

Apud Macedonios.

Omnes Dij, Deique colantur armati, &
id miro artificio, ad molliem de ciuitate a-
bigendam, militarem disciplinam excolen-
dam.

Vorum omnium sit, vt Dij honesta ob bonas
actiones largiantur, nihilque amplius.

Maio um imperium libenter omnes pati af-
suehant.

In legibus Numa.

Deos patrios colanto: exteras superstitione-
nes, aut fabulas ne admiscendo.

Ne quid inauspicato publice gerunto.

Nocturna sacrificia, priuilegiaque amouen-
tor.

Mœnia sancta existimantor.

Dis ex amputata vite ne libanto.

Bellex aram Iunonis ne tangito, si tãgit, Iu-
noni crinibus demissis agnum, forminam
cædito.

Patronus, si clienti fraudem faxit, sacer esto.

Hæc exempli causa, in quibus partim reli-
gionem, partim prudentiam elucere videas,
atque eò sententijs, & apophthegmatis sunt
grauiora, quod non vnus priuati, sed ciuita-
tum, & clarissimarum gentium sunt monu-
menta. Congessi olim in singularem libellũ
nõdum editum Aegyptiorum, Persarum, A-
theniensium, Lacedæmoniorum, Romanorũ
denique præcipuas leges, & ex quibus
multa possunt ad eruditionem decerni. Verũ
cauendum est, ne ista, aut in causulis afferã-
tur, aut loco incepto commemorentur, aut dũ
peregrina recensemus, quæ ante pedes no-
stros sunt, prætermittamus.

Nonus fons Inventionis, Sacra litera.

CAPVT XI.

VEREM ista omnia humane sapientiæ in-
uenta, licet exquisitissima, quora portio
sunt diuine sapientiæ? Præclare, vt cetera,
hoc à D. Augustino dictum est.

Quantum autem minor est auri, argenti,
vestisq; copia, quam de Aegypto secum ille
populus abstulit, in comparatione diuitiarũ,
quas postea Hierosolyma consecutus est,
quæ maximè in Salomone rege ostenduntur,
tanta sit cuncta scientiæ, quæ quidem est v-

tilis collecta de libris gentium, si diuinam
scripturarum scientiæ comparatur. Nam
quicquid homo extra didicerit, si noxiũ est,
ibi damnatur: si vtile est, ibi inuenitur. Et
cum ibi quisque inuenit omnia, quæ vtili-
ter alibi didicit, multò abundantius ibi inue-
niet ea, quæ nusquam omnino alibi, sed in il-
larum tantummodo scripturarum mirabili
altitudine, & mirabili humilitate discun-
tur. Diuus verò Cyprianus lib. singulari de
spectaculis scripturæ miracula sic explicat,
vbi Christianum à spectaculo auertens, ad
scripturas aduocat, omni theatro præstabi-
liores.

Scripturis sacris incumbat Christianus fi-
delis, ibi inueniet condigna fidei spectacula:
videbit instituentem Deum mundum suum,
& cum ceteris animalibus hominis illam ad-
mirabilem fabricam, melioremque facien-
tem: spectabit mundum in delictis suis: iusta
naufagia, piorum premia, impiorumq; sup-
plicia: maria populo seccata; & de petra rur-
sus populo maria porrecta: spectabit de cœlo
descendentes messes, non ex arcis, inspiciet
flumina, transitus seccos restanatis aquarum
agminibus exhibentia. Videbit in quibus-
dam fidem cum igne luctantem, religione
superatas feras, & in mansuetudinem con-
uersas, intuebitur, & animas ab ipsa morte
reuocatas, & ead summũ concludit scriptu-
ram esse theatrum miraculis refertissimum,
& exclamat, quam hoc decorum spectaculũ
fratres, quam iucundum, quam necessariũ.
Nunquam finis esset dicendi, si de scripturæ
excellentiã, & auctoritate dicere vellem.

Annotabo tantum duos insignium Ethni-
corum locos, qui cum in sacras literas inci-
dissent, & biblia nostra euoluissent, non po-
tuerunt eorum maiestatem distiteri. Primus
est Emiliij Apamensis Philosophi Platoni-
ci, is cum Plotino præceptore, & Gemiliano
Romæ clari nominis fuit, quem Proclus in
commentarijs ad Timæum Platonis, sæpe
Ameliam nominat. Is cum legisset a-
pud Diuum Ioannem (IN PRINCIPIO E-
RAT VERBUM) miratus est, quod barba-
rus, vt ait ipse, homo ita fuerit philosopha-
tus. *Καὶ ὡς ἰδοὺ ἡ βαρβαρὸς ἀρετὴ ἐστὶν ἀ-
πὸ τοῦ ἁγίου, ἡ ἀρετὴ τῶν ἁγίων πρὸς θεὸν
ἐστὶν, ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀρετὴ ἐστὶν ἑ-
κατέρωθεν.* quod Cyrillus cõfirmat aduersus Iulia-
nam.

Cypr. li. de
sp. Aniculis

Amelias.

Cyri. ad -
uers. Iul. l. 8

Alex

Plato de
repub.

Romani.

August.
l. 2. de do-
ctrina
Christi.